

GUIA DOCENT

HISTÒRIA ANTIGA D'ESPANYA (14636)

LLICENCIAT EN HISTÒRIA (PLA 2000)

CURS ACADÈMIC 2005-2006

PROFESSORS:

José V. Martínez Perona (Grup AI)

Mª Paz García-Gelabert Pérez (Grup BI)

Antonio C. Ledo Caballero (Grup CI)

I.- DADES INICIALS D'IDENTIFICACIÓ

Nom de l'assignatura:	Història Antiga d'Espanya
Caràcter:	Optatiu
Titulació:	Llicenciat en Història
Cicle:	Primer cicle
Departament:	Història de l'Antiguitat i la Cultura Escrita (6 pis, Facultat de Geografia i Història)
Professor/és responsable/s:	José V. Martínez Perona jose.v.martinez@uv.es M ^a Paz García Gelabert Pérez paz.garcia-gelabert@uv.es Antonio Carlos Ledo Caballero antonio.ledo@uv.es

II.- INTRODUCCIÓ A L'ASSIGNATURA

Es tracta d'una iniciació a la història antiga d'Espanya que li permeti a l'estudiant un nivell de coneixements suficients per a poder afrontar amb major profunditat altres matèries al llarg de la llicenciatura.

III.- VOLUM DE TREBALL

Fa referència al total d'hores, presencials i no presencials, que hipotèticament dedica l'estudiant a l'assignatura. El mòdul compren un total de 112'5 hores i té una carrega de 4,5 crèdits, distribuïts al llarg de 15 setmanes. La distribució del volum de treball per a l'alumne és la següent:

ASSISTÈNCIA A CLASSES.

- Assistència a classes teòriques: 1'5 hores/setmana x 15 setmanes = 22'5 hores curs.
- Assistència a classes pràctiques: 0'5 hores/setmana x 15 setmanes = 7'5 hores curs.

ESTUDI GENERAL I PREPARACIÓ D'EXÀMENS.

- Estudi habitual de continguts per a la preparació de les classes teòriques: 1'5 hora/setmana x 15 setmanes = 22'5 hores.
- Preparació de treballs pràctics de classe: 0'5 hores/setmana x 15 setmanes = 7'5 hores
- Estudi per a la preparació d'exàmens: 32 hores/curs

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES.

- Assistència a tutories programades: 5 hores/curs
- Assistència a seminaris o altres activitats guiades: 2'5 hores/curs
- Preparació de seminari o treball relacionat amb altres activitats guiades: 2'5 hores/curs

REALITZACIÓ D'EXÀMENS.

- Realització d'exàmens i/o proves d'avaluació: 1 examen x 3 hores

En síntesi:

	Hores/curs
ASSISTÈNCIA A CLASSES TEÒRIQUES	22'5
ASSISTÈNCIA A CLASSES PRÀCTIQUES	7'5
ESTUDI I PREPARACIÓ DE CLASSES TEÒRIQUES	22'5
ESTUDI I PREPARACIÓ DE CLASSES PRÀCTIQUES	7'5
ESTUDI I PREPARACIÓ D'EXÀMENS	32
REALITZACIÓ D'EXÀMENS	3
ASSISTÈNCIA A TUTORIES	2'5
ASSISTÈNCIA A SEMINARIS I ACTIVITATS	12'5
PREPARACIÓ SEMINARI O ALTRES ACTIVITATS	2'5
TOTAL VOLUM TREBALL	112'5

IV.- OBJECTIUS GENERALS

- Aconseguir una visió espacial i temporal de l'evolució dels fets.
- Introduir l'alumne en el coneixement i utilització de les fonts literàries i arqueològiques referides a la història antiga d'Espanya.

V.- CONTINGUTS

- Gènesi i desenrotllament de les colonitzacions grega i fenícia.
- El fenomen de la implantació cartaginesa a la Península.
- Coneixement dels pobles cèltics i ibèrics.
- Evolució política, social i econòmica de la Hispània romana.

VI.- DESTRESES QUE CAL ADQUIRIR

- Aconseguir una lectura crítica de les fonts i la bibliografia.
- Saber comprendre i explicar les concepcions sociològiques que caracteritzen les cultures antigues com a part integrant d'un context històric determinat.

VII.- HABILITATS SOCIALS

- Capacitat d'argumentació des de criteris racionals.
- Respecte cap a opinions divergents
- Respecte cap a cultures alienes a la pròpia.
- Capacitat per a la redacció d'un text escrit comprensible i organitzat.

VIII.- TEMARI I PLANIFICACIÓ TEMPORAL

	TEMA	setmanes
1	Tartessos i les colonitzacions fenícia i grega	1
2	Els cartaginesos en la Península Ibèrica	2
3	Els pobles de l'Espanya ibèrica	2
4	Els pobles cèltics de la Península Ibèrica	2
5	El conflicte entre Cartago i Roma	1
6	La conquesta romana de la Península	2
7	Hispania com a camp de les guerres civils romanes	1
8	Institucions, economia, societat i cultura durant la república romana	1
9	Hispania durant el Principat i l'Alt Imperi. Institucions	2
10	Hispania durant l'Alt Imperi. Institucions	1
	TOTAL	15

IX.- BIBLIOGRAFIA DE REFERÈNCIA

1.1.- Bibliografia obligatòria

*Bendala, M. , *Tartessos, Iberos y Celtas. Pueblos, culturas y colonizadores de la Hispania antigua*, Ediciones Temas de Hoy, colección Tanto por Saber, Madrid, 2000.

*Bravo, G., *Hispania y el Imperio*, Ed.Síntesis, Madrid, 2001.

El alumno deberá leer el libro III de la Geografía de Estrabón en la versión publicada por la editorial Gredos. Sobre la lectura deberá realizar una prueba tipo test y un comentario personal. Todo ello se valorará como clase práctica.

1.2.-Bibliografía bàsica, de caràcter general, recomanada:

Pobles autòctons i colonitzacions.

Almagro Gorbea, M., *Los celtas: Hispania y Europa*, Actas de El Escorial, Madrid, 1993.

Almagro Gorbea, Ruiz Zapatero (coord.), *Paleoetnología de la Península Ibérica, Complutum* 2-3, 1992.

Alvar, J., *La navegación prerromana de la Península Ibérica: colonizadores e indígenas*, Madrid, 1981.

Alvar, J., Blázquez, J.M. (eds.), *Los enigmas de Tarteso*, Madrid, 1993.

Arribas, A., *Los iberos*, Barcelona, 1976.

Bendala, M., *Historia general de España y América* I-II, pp. 115 y ss. (para las colonizaciones).

Blanco, A., *Historia del Arte Hispánico I. La Antigüedad II*, Madrid, 1981.

Blázquez, J.M., *Tartesos y los orígenes de la colonización fenicia en Occidente*, Salamanca, 1975.

--- *Imagen y mito. Estudios sobre religiones mediterráneas e ibéricas*, Madrid, 1977.

Bosch, P., *Etnología de la Península Ibérica*, Barcelona, 1932.

Bunnens, G., *L'expansion phénicienne en Méditerranée. Essai d'interprétation fondé sur une analyse des traditions littéraires*, Roma 1978.

Burillo, F. (coord), I, II, III simposio sobre los celtíberos, Zaragoza, 1985, 1990. 1995.

--- *Los celtíberos*, Barcelona, 1998.

Caro Baroja, J., *Los pueblos de España*, Barcelona, 1946.

--- *La realeza y los reyes en la España antigua*, Madrid, 1972.

Chapa, T., *Características económicas de la Alta Andalucía durante la etapa ibérica plena y tardía*, en A. Moure (ed.), *Elefantes, ciervos y ovicápridos*, Santander, 1992.

García y Bellido, A., *España y los españoles hace 2000 años según la Geografía de Estrabón*, Madrid, 1945.

---*Historia de España. Los pueblos de la España prerromana*, Madrid, 1976.

González Echegaray, J., *Los cántabros*, Madrid, 1986.

Marco, F., *Los celtas*, Madrid, 1990.

Pérex Agorreta, M.J., *Los vascones*, Pamplona, 1986.

Schulten, A., *Tartessos*, Barcelona, 195.

Sopeña, G., *Dioses, ética y ritual. Aproximación al estudio de la religiosidad de los pueblos celtibéricos*, Zaragoza, 1995

Vaquerizo, D. (ed.), *Religiosidad y vida cotidiana en la España ibérica*, Córdoba, 1992.

VV.AA., *Iberos. Actas de las primeras jornadas sobre el mundo ibérico*, (Jaén, 1985), Jaén, 1987.

Romanització, Hispània romana.

Abascal, J.M., Espinosa, V., *La ciudad hispano-romana. Privilegio y poder*, Logroño, 1989.

Arce, J., *El último siglo de la España romana*, 284-409, Madrid, 1982.

Barceló, P.A., Hispania en el primer decenio del siglo IV d.C., en *Hispania Antiqua*, VIII, 1978, pp. 77-87.

Blázquez, J.M., *La Romanización I-II*, Madrid, 1974.1975.

--- *Nuevos estudios sobre la romanización*, Madrid, 1989.

--- *España romana*, Madrid, 1996.

Blázquez, J.M., Castillo, A. del, *Prehistoria y Edad Antigua*, Manual de Historia de España 1, Madrid, 1991.

García y Bellido, A., *La España del siglo I de nuestra Era según P. Mela y C. Plinio*, Madrid, 1947.

García Iglesias, L., Cristianismo frente a paganismo en la España de los primeros siglos de nuestra Era, en *Estudios en Homenaje a Don Claudio Sánchez Albornoz en sus 90 años*, I Buenos Aires, 1983, pp. 327-350.

Pereira, G., La esclavitud y el mundo libre en las principales ciudades de Hispania romana. Análisis estadístico según las inscripciones, en *Papeles del Laboratorio de Arqueología de Valencia* X, 1970, pp. 159-188.

Roldán, J.M., El elemento indígena en las guerras civiles en Hispania: aspectos sociales, en *Hispania Antiqua* II, 1972, pp. 77-123.

--- *Hispania y el ejército romano. Contribución a la Historia social de la España antigua*, Salamanca, 1974.

--- *Historia de España Antigua I. Iberia Prerromana. Hispania Republicana y Altoimperial*, Madrid, 2001.

Salinas, M., *Conquista y romanización de Celtiberia*, Salamanca, 1986.

Sayas, J.M., *Historia Antigua de España. De la Antigüedad Tardía al ocaso visigodo*, Madrid, 2001.

Per al coneixement de l'Espanya antiga a través de les fonts pot consultar-se *Fontes Hispaniae Antiquae*

Atles.

Atlas histórico de España I. Ed. Istmo. Madrid, 2000.

X.- METODOLOGIA

El desenvolupament de l'assignatura se estructura entorn dels punts següents:

a) Dos hores de classes presencials: es requerirà l'assistència de l'alumne, davall control regular del professor. Estes hores es distribuïran de la manera següent:

1) D'una banda lliçons teòriques impartides per el professor, durant 1'5 hores a la setmana, en les que s'exposaran a l'estudiant els aspectes essencials de la matèria, tractant de sistematitzar i facilitar al màxim la gran quantitat de bibliografia existent. Igualment, i amb anterioritat a l'exposició dels continguts de cada tema, serà necessària la lectura d'aquell manual o d'aquells textos que prèviament se li indicaran. La dita lectura i preparació serà obligatòria i objecte d'un control o avaluació contínua.

2) Així mateix es pretén ressaltar el caràcter pràctic, ajudant l'alumne en l'elecció, comentari i anàlisi de les fonts antigues. La realització dels exercicis pràctics tindrà lloc durant 0'5 hores a la setmana, dins de les classes presencials establides.

b) Assistència a Seminari o activitat complementària: dins d'este apartat s'inclou l'assistència obligatòria de l'alumne a una activitat, organitzada pels professors de l'assignatura. En el nostre cas concret, s'organitzarà la visita d'un museu arqueològic per determinar.

Es controlarà per mitjà de firmes l'assistència a les activitats programades. Igualment, serà imprescindible perquè siga valorada l'activitat, l'entrega d'un resum o comentari de a activitat.

c) Assistència a tutories no programades:

Els estudiants podran assistir a les hores d'atenció als alumnes que el professor tinga establides, per a realitzar consultes sobre qualsevol tema o aspecte relacionat amb l'assignatura. Estes consultes es poden realitzar, si fora necessari, a través del correu electrònic. Les direccions de correu de les professores responsables de l'assignatura es troben al començament de la present guia (vore punt I: Dades inicials d'identificació).

L'horari d'atenció a alumnes establert per al curs 2005-2006 està encara per determinar.

d) Realització d'un treball voluntari. Es contempla la possibilitat que els alumnes que així ho decidisquen realitzen un treball amb què es podrà obtindre un màxim de 2 punts sobre la nota final. El caràcter voluntari d'este treball suposa el poder obtindre la màxima nota sense necessitat de realitzar-ho. La modalitat del treball (individual o col·lectiu) i el tema concret serà consensuat pel professor i el/els alumnes.

Cronograma de la signatura:

2n Quadrimestre:

SETMANA	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny
Primera	Exàmens parcials				
Segona	Exàmens parcials			Entrega treballs voluntaris. Activitat complementaria	Exàmens finals
Tercera					Exàmens finals
Quarta					Exàmens finals

XI.- AVALUACIÓ DE L'APRENENTATGE

1- Assistència presencial i participativa a les classes teoricopràctiques. Els professors realitzaran un control regular per a garantir l'assistència obligatòria.

- 2- Seguiment de la preparació de les classes teòriques a través del control de les lectures de manuals i textos recomanats, per mitjà de la realització de proves periòdiques a l'inici de cada tema.
- 3- Valoració de les tasques pràctiques que es vagen exigint al llarg del curs.
- 4- Assistència a l'activitat complementària segons la planificació vista anteriorment, amb posterior valoració a partir del resum realitzat.
- 5- Examen final, en el que s'exigirà tant l'exposició dels coneixements teòrics i pràctics adquirits.
- 6- Si és procedent, valoració del treball voluntari.

El percentatge exacte que representa cada u d'estos aspectes en la nota final és el següent:

Prova escrita	50%
Control lectures bibliogràfiques	25%
Avaluació classes pràctiques	15%
Activitats complementàries	10%
TOTAL	100 %